

Новосађани и Бањалучани
у Сремским Карловцима

ВОЈНИ Ветеран

УДРУЖЕЊЕ ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ • ГОДИНА XXI • БРОЈ 233 • ЈУН 2023.

О феномену Космета и Косовског завета
ЗА КРСТ ЧАСНИ И СЛОБОДУ ЗЛАТНУ

Бањалучани испред новосадске Градске куће

Сусрет војних пензионера Новог Сада, Бањалуке и Пожаревца ИГРАЛО СЕ КОЛО, ОРИЛЕ СЕ ПЕСМЕ

У музеју на Петроварадину

Изложба о Милеви Ајнштајн празник је за очи и уши

На почетку новосадске џаде

Улицама Новог Сада

У РРФ гостима се обратио к.б.б. Љубиша Марковић

На једном од бродова речне морнарице

Валцер је популаран међу војним пензионерима

Кад загуди коло...

Пред трубом је тешко остати равнодушан

Гимназијска библиотека

Уобичајило се, а и прилично учестало да чланови три организације из Србије и Републике Српске, Нови Сад, Бањалука и Пожаревац, заједно походе градове на тим територијама, дружећи се два до три дана на особен и изузетан начин, негујући традиције ослободилачких ратова и дивећи се богатој културној баштини и лепотама природе. То су пажљиво припремани сусрети, током којих се зна свакога часа шта треба чинити. У реализацији богатих програма укључују се водичи и стручњаци из одређених области, па те активности имају и едукативни карактер.

Тајна сусрета лежи у изузетној предузимљивости тројице председника: Милорада Ореља, Радета Вуковића и Драгутина Страхинића. Они дају свему подстицај и печат. Укупна орга-

низација сусрета јесте на таквом нивоу да влада велика јагма ко ће „на мегдан“.

Овога пута место окупљања је била Сремска Каменица, односно хотел „Дунав“, да би се активности наставиле у Новом Саду и два манастира на Фрушкој Гори.

Прве вечери војни пензионери су били гости КУД „Вила“ у Новом Саду, где их је дочекао уметнички директор Милорад Лонић. Чланови КУД и гости дружили су се више од три сата, певајући и играјући као на каквом свадбеном веселу. Ко доживи тај ураган другарства, има о чему да беседи.

Сутрадан се кренуло у упознавање Новог Сада. Најпре је организована посета Градском музеју на Петроварадинској тврђави. Тамо их је дочекао врстан познавалац историје Војво-

дине млађани Владимир Контрин. Провео их је кроз све делове, говорећи им о артефактима, али пре свега о знаменитим биткама које су се водиле на том простору. После сталне поставке, гости из Бањалуке и Пожаревца могли су да разгледају мултимедијалну изложбу о Милеви Ајнштајн. То дело ће још неко време бити изложено у Новом Саду, а има шта да се види и чује.

Новосадско старо градско језгро прави је брилијант архитектуре више стилова, различитих грађевинских објеката и вредности. Сваки корак доносио је мало познату информацију, неки раритет и слично. Црква, катедрала... Споменик Јаши Томићу... Обележје Јовану Јовановићу Змају... Народно позориште... На трећем спрату једне од зграда кибиц-прозор.

Истурен је у односу на вертикалу фасаде. Сав у стаклу, да момци и девојке могу да кибицују пролазнике, са стране, на фронту, доле вертикално...

У Речној ратној флотили учесници сусрета доживели су посебно гостопримство. Дочекао их је и све време са њима био командант тог састава Војске Србије капетан бојног брода Љубиша Марковић. Кроз Спомен-собу РРФ провео их је поручник бојног брода Драган Спасојевић, врстан познавалац историје ратова на рекама и развоја Речне ратне флотиле. Имали су прилику да оду и до веза бродова, да се на једном од њих фотографису...

У хотелу „Дунав“ све је спремно за другарско вече. Свечане тоалете, нашминкане и дотеране даме, одела са краватом, дискретни а привлачни мириси... Жива музика. Валцер. Још довољно окретни парови трећег доба. Кораци сигурни, школски. Танго...

А онда Ужичко коло. Можда се само неколицина није ухватила. Нема кога та музика није разгалила... Песме њихове младости...

Време је за наступ женске и мушке певачке групе из Бањалуке. Женски ансамбл певао је старе градске, а и народне. Мушкарци су се определили за песме из Босне и Лике. Везе „Далала“ Љубе Плавшића. Без његове хармонике музички угођај би био сиромашнији.

Наједном туш. Улази блех-музика коју предводи потпуковник Милан Бајић у униформи официра Војске Републике Српске. Сви су на подијуму за игру. Делријум...

Наступа музика за смирење. Поново танго, па коло...

Посета Сремским Карловцима отпочела је посетом тамошњој Гимназији, најстаријом у Срба.

Историја сведочи да је Димитрије Анастасијевић Сабов дао 20.000 форинти у сребру, а други имућни Срби из Карловаца прикупили су још 13.100 форинти. Митрополит Стратимировић је 15. августа 1791. године известио илирског дворског канцелара о жељама Срба да отворе своју гимназију, о прикупљеним средствима и молбом се обратио да се Сабов одликује за своје добротинство. Тада је основана наша гимназија. Новцем браће Анђелић (патријарха карловачког Германа и сремскомитровачког свештеника Стефана), а по пројекту архитекте будимпештанског Јулија (Ђуле) Партоша, потом је подигнута нова, репрезентативна зграда, у српско-византијском стилу, са богато украшеним главним улазом. Градња је завршена 19. октобра, 1891. године и професори су могли отпочети предавања својим ђацима. О Светом Сави, 27. јануара 1892. године прослављена је школска слава у новој

Свечаној сали, која као нова и данас стоји. Изнад богато украшеног улаза у Гимназију стоји: „Браћа Анђелићи Српском народу“. У библиотеци се налази више 30.000 књига, што је изузетно богатство...

У Саборној цркви Светог Николе учесници сусрета присуствовали су јутарњој литургији. У владичанском двору разгледали су изложбу црквених реликвија.

Успелида је посета манастиру Мала Ремета. Тамошњи духовник је војним пензионерима из три града говорио о ведрини живота. Тихи говор у цркви привукао је пажњу излетника. Монаси су госте послужили домаћом ракијом, кифлицама и даривали им књигу.

У припрати манастирске цркве у Крушедолу, који је био и последња тачка сусрета, леже и посмртни остаци многобројних значајних Срба. Између осталих ту су сахрањени: патријарх (1706), митрополит (1708), патријарх (1748), митрополит (1725), гроф (ту од 1744), пуковник граничарски (умро 1753), војвода (1848), кнегиња и краљ.

На излазу из манастира развило се коло око те православне светиње. Заорила се и песма „Ој другови је л' вам жао“...

Нови сусрети догодиће се у Крагујевцу и Суботици. Текст и фотографије: **Звонимир Пешић**